

Ugeskrift
for
Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 45.

Lørdagen den 5te November 1859.

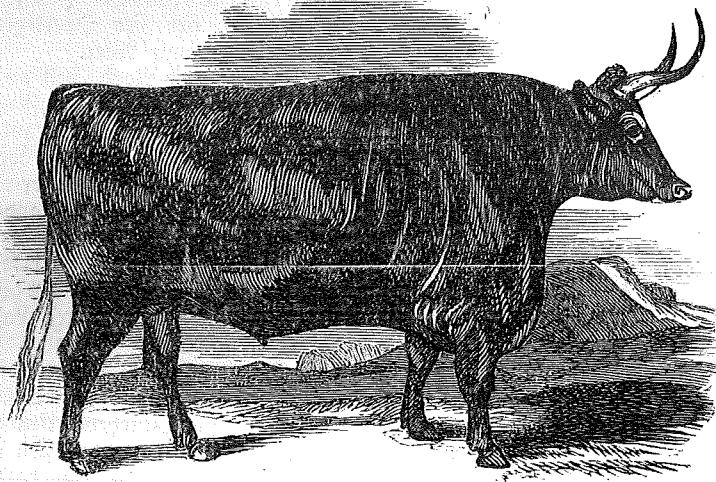
3^{die} Aarg.

Indhold.

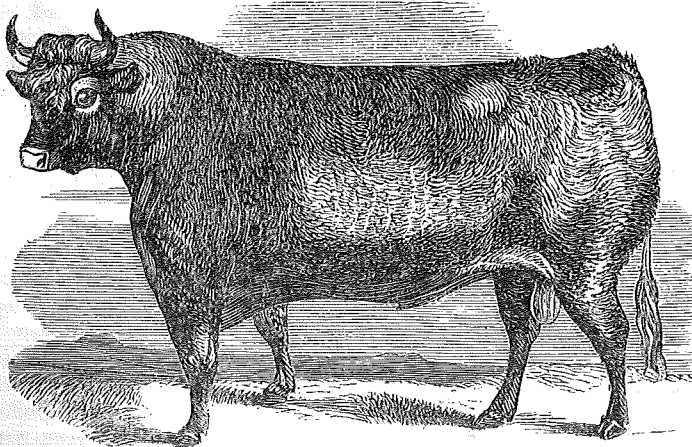
Hornkvæget. — Noale Bemærkninger om Melbug. — Afholdte Dyrskuer. — Inden- og udenlandske Efterretninger. —
Meteorologiske Sagttagelser.

Hornkvæget.

(Fortsættelse fra No. 44.)

Gudsferacen.

Devonshire race.

Den rene Sussepræce er kastaniebrun af Farve. Huden er fin og myg og Haarlaget som oftest glat. Halen er tynd, svagt besat med Haar og ender i en langhaaret Duff. Bøgerne ere sterke og Jordelen grovbygget. Som Arbeidsdyr kappes den med flere Hesteracer. I Treaarsalderen spændes Susserofferne i Aaget. I seks Aar og længere bruges de som Arbeidsdyr, hvorpaa de gjerne fødes paa Stald om Vinteren, og saa drives til London, hvor de gaa let af. Forudt ren Susser, er der ogsaa en Varietet, antagelig fremkommen ved Blanding med Herefordracen. Blandingslaget har ikke forandret Farve, men er tykkere end ren Susser og duer ikke rigtigt til Arbejde, da den i Almindelighed mangler Livlighed. I Sydvest i Devonshire benyttes en anden kvif og sterk Arbeidsrace, som efter Landstabet kaldes

Devonshiveracen. Dens Lemmer ere spinkle og dens Benbygning speidere end den foregaaende Race. Halen er højere ansat. Farven er forherkende rød eller rødbrun uden Blanding med hvidt. Omkring Dinene lysner Farven og gaar henimod Mullen over i det Gule. Huden er af almindelig Tykkelse, har et blodt og som oftest krollet Haarlag. Det er imidlertid ingen Sjeldenhed at se Dyr med glat Haarlag. Det er en Særegenhed ved denne Race, at Kjørne ere langt mindre end Offerne. I det Hele kan Racen ikke kaldes fri for Feil i sine Legemsformer. Den har forresten Trekdyrærens hele Gemyt, er livlig, kraftig og stridter godt. Ligesom i Susser spændes Offerne i Aaget i Treaarsalderen og bruges som Trakdyr i nogle Aar, hvorpaa de fedes. Fire til seks Dyr spændes for Lesset. Forsyneede med Skoning gjøre de paa Grund af sin Kraft og Lethed ogsaa stor Nytte paa Landeveierne. Hesten fortrenger dog som Arbeidsdyr Oksen ogsaa fra denne Krog af England, og Opdretterne af denne Race prøver derfor nu paa at omdanne den til Slagteræce. I saa Aar er der heri gjort store Fremstrid og Turner paa Barton har allerede forskaffet sig et Navn ved de Dyr, han fremstillede paa sidste store Dyrstue i Gloucester. Forresten gives der flere Varieteter af Devonshiveracen, estier som man tager dem fra Slettelandet eller fra Bjergstrøgene. I Syd-Devonshire nærmer den sig Hereforderne, og har som disse ofte hvidt Hoved; i Nord-Devonshire, (og det er med dette Landstabs vi her hovedsageligen have havt at gjøre) nærmer den sig mere Bjergracerne, hvilke vi nu gaa over til at beskrive.

For bedre at samle Enkelthederne ved Bjergracerne, maa Leseren erindre, hvad der blev anmerket ved at omtale Storbritanniens oprindelige Hornkvæg. De engelske Forfattere antage, at deres Hornkvæg nedstammer fra den endnu tilværende Race, som David Low samlet benevner den hvide eller vilde Skovrace. Det er meget tvivlsomt, om dette holder Stik med de nu fuldkomne Racer eller idetmindste med enkelte af dem, navnlig Durhamsracen, men med de saakaldte Landracer har denne Mening vistnok sin Rigtighed. Bjergracerne træffer man i det bjergige Wales mellem Bristolkanalen og Cardiganbugten.

Pembrokeracen, siger David Low, adskiller sig kun i Farven fra det hvide Skovkvæg. Den er liden af Vækt, har runde Former, lave Ben og hvide Horn, som stikke svært af mod det sorte Lod. Dens fornemste Egenskab bestaar i, at den nerer sig ja endog fedes paa maadelige Gressganger. Offerne arbejde godt og have udmerket Kjød. Kjørne ere ganske gode Melkedyr.

Paa Kyterne af Wales langs Bristolkanalen møder eller rettere sagt mødte man for en Race, som i Fedevne overgik Pembrokeracen. Efter Landstabet benevnes den

Glamorganracen. Dens almindeligste Farve var rød eller rødbrun, blandet med hvidt, iser paa Hovedet. Racen stod for en femtill Aar tilbage høit i Ry blandt de store Kvægfedere i Mellemengland, og den blev ivrigt søgt paa Londonnertorvet. Georg den 3die holdt en smuk Befestning af denne Race paa sin Gaard ved Windsor. Racen er desverre gaet tilbage, og man forsøger nu ved Hjælp af Krydsninger igjen at bringe den paaføde. De bedste Resultater ere fremkomne ved at anvende Ayrshiretyre. Afkommet efter disse udmerke sig iser ved Overlegenhed i Melkevne fremfor den gamle Race.

Længere mod Nord, helt op i de skotske Bjerge støder vi paa det sande Tilflugtssted for Landracerne. I de rige skotske Lavlande ere de fuldendte Slagteræcer indførte, og Durhamskvæget udbreder sig der mere og mere ved Landboforeningernes Indskydelse. I Høllandene tiltrenges paa de magre Gressgange og under det haarde Veir- ligt mere selvvirksomme og sterke Dyr. Det skotske Kvæg svarer udmerket til Fordringerne. Det er i høit Grad herdet. Efter Landets større eller mindre Frugtbarhed indtreder der dog saa stor Forskiel i Kvæget, at det maa inddeles i forskellige Racer eller Varieteter. Det mest iøjensaldende Eftelnemerk er Tilstedeværelsen eller Manglen paa Horn, hvoraf Hovedinddelingen af hornet og kollet Kvæg. Hver af disse Hovedafdelinger har igjen flere Underafdelinger, opstillede efter Forskellighed i Former, Gemyt og Vaner. Farven er intet Klassemerke. Sort er fremherkende, og kan ansees for ligesaa almindeligt blandt de skotske Racer, som deres Særegenhed i at ansette Kjød og Fedt paa Nyggen.

De hornede Racer ere meget talrige i de skotske Bjerge, hvor de danne det saakaldte Høilandskvæg. Dets Størrelse og Form varierer efter Egnens Natur. Saaledes findes mod Sletterne i de østlige Bjerge det største Kvæg; det mindste i Midten af Høllandene, og det bedste og mest afgjorte paa Høllandets Vestkant. Sidstnevnte gaar ogsaa under Navn af

Vest-Høilandsracen. De ere smaa af Vækt; Hornene stige lige tilveirs (et Merke paa vilde Racer) og Farven er aldeles sort. Haarbedekningen er lang, myg og krollet, ligesom paa et Haar. Den vigtigste Forbedring ved dette Kvæg skyldes Archibald, Jarl af Argyll, hvis heldige Forsøg i Midten af forrige Aarhundrede ledede til betydelige Forandringer i Vest-Høilandsracen omkring Inverary. Forbedringerne vare saa gjennemgri-

bende, at man endnu paa Spørgsmaalet om, hvor det bedste Høilandskveg i Vesten findes, henvises til Argvill.

Jørend vi gaa over til det kollede Kveg vilde vi fortællig omtale den udartede Race, som findes i Fifeshire paa Østkanten af Skotland.

Fifeshireracen har en Varietet, som ikke er ulig det sorte hollandske Melleskveg. Den benævnes efter en Eiendom Falklandsracen. Farven er sort, lidt blandet med hvidt og Hornene hvide. Blandinger af alle Slags har saaledes udvirket den oprindelige Fifeshirerace, at den ikke har noget Fellesmerke. Man træffer snart paa hornede, snart paa kollede Dyr.

Fra dette som Race betragtet karakterløse Kveg gaa vi over til det kollede Kveg, som ligeledes nedstammer fra Skovkveget. At det ingen Horn har kan ligesaa lidt som dets sorte Farve berettiger til at udelukke det fra nevnte Stamkveg. Der er gjort opmærksom paa, at det hvide Skovkveg, især naar det lever halvt under Betingelserne for Husdyr, let glider over i den sorte Farve, og i den vilde Hjord i Parken paa Chatelherault er en stor Del af Dyrene kollede. Desuden er der paa Hornene nær stor Lighed mellem det hornede Kveg og det kollede Kveg i Skotland. Begge ere sorte af Farve og beage vilde under Fødningen gjerne lægge Fedtet paa Ryggen. Hovedforskjellen ligger i Gemyttet. Det kollede Kveg er lidt mindre vildt. Blandt det mest bekjendte kollede Kveg kan nevnes

Gallowayracen fra det sydvestlige Strøg af Skotland. En smuk Gallowayokse har velsluttet Bygning, et veldannet Hoved, tyk og kort Hals, sterke Boger, dybt Bryst, bred og lige Ryg, løndformige Flanker, korte og meget kjodfulde Ben, myg og smidig Hud, lang og blød Haarbedefining over hele Kroppen med Undtagelse af Dreerne, hvor Haarene ere stride. Paa Hovedet har det gjerne ligesom en Haartop.

(Fortsattes).

Nogle Bemærkninger om Melbug.

(Af Gartner Benkten.)

Af de forskjellige Sygdomme, som hjemføge vore dyrkede Planter, er den ovennævnte en af de værste; den er vel uden Tvivl ligesaa gammel som Dyrkingen af de Planter, den hjemføger, men den har i de senere Aar indfundet sig hyppigere og i høiere Grad, end tidligere, hvorved der er vakt større Opmærksomhed for den, især da den har vist sig saa meget ødelæggende for den i flere sydlige Lande saa vigtige Binkultur. Der er vel en Del Plantedyrkere, som leve i det sangvinste Haab, at Melbug er lidet farlig, og at man lige saa let kan faa Bugt med den, som med Ukrudet paa Bedene, naar man blot bruger Svovl til at fordrive den; men Erfaring har vist, at dette ingenlunde kan kaldes et aldeles probat Middel imod denne stemme Gjæst; jeg har flere Gange forsøgt

at svovle Roser og Urter paa Griland uden Held, og det er gaaet flere Havedyrkere og Gartnere som mig. Det er ikke blot Zirplanterne i vore haver, vi i mange Aar se ligesom overstrøet med Mel og derved henseende i en Sygdomstilstand, der forhindrer en smuk Blomstring af dem; ogsaa mange af de i økonomisk Henseende vigtigste Planter ødelægges ofte saaledes derved, at Udbyttet af dem betydeligt forringes, om ikke aldeles tilintetgøres; jeg tør derfor vel nok vente nogen Interesse hos Ugebladet læsere for nogle korte Bemærkninger om denne Sygdoms Bessaffenhed, de sandsynligste Aarsager til at den nu indfinder sig saa hyppigt, ja hvert Aar, og om de Midler, der anbefales til at forebygge og standse den.

Det hvide Overtræk, der sætter sig paa Planternes forskjellige Dele og kaldes Melbug, foranlediges ikke af Dyr, som man tidligere har troet, og som Tilfældet er med Honningbuggen, der fremkaldes af Bladlus; men af smaa Snyltesvampe, der, som mikroskopiske Undersøgelser have vist, enten udbrede sig i Form af fine, hvide Traade som et Edderkoppevæv over Plantedelens Overflade, eller leve i disses Indre, i Cellevævet, og kun lade Sporerne — saaledes kalde vi Fruktterne paa de Planter, der have skjulte Befrugtningsdele — træde frem igjennem Spalteaabningerne som hvide Traade. Af de forskjellige Arter af Svampe, der forarsage Melbug paa Planter, udbreder den almindelige Melbug = Svamp, der hyppigt hjemføger vore Kornarter, Bælgfrugter, Græsarter, Horren, Aqurterne o. a., sig paa den først nævnte Maade, medens en anden Art, som er en Plage i Humlehaverne, og atter andre, som ødelægge Bladene paa Blommetræer, Gbletræer, Roddebuste, Popler, Pile, Berberisser, Færskentræer og Roser, have deres egentlige Bolig i Planternes Cellevæv og kun sende Sporerne op paa Overfladen. Men hvad enten de nu leve paa Planterne paa den ene eller den anden Maade, ere de lige skadelige for disse, idet de berøve dem deres Safter og forstyrre deres Vanddragsproces, hvorved de lidt efter lidt maa gaa tilgrunde. Det er ikke en forudgaaende sygelig Tilstand af Planternes Safter, der fremkalder Melbug, men det er tværtimod disse Snyltesvampe, som forarsage Sygdom hos de Planter, de hjemføge; Alt synes at tale for, at disse Svampe meddeles Planterne af Jorden; enhver af dem udsender nemlig hvert Aar Myriader af meget fint Frø, der af Vinden spredes hen over Jorden, hvor det vegeterer og atter giver Frø, naar det har truffet paa en Plads, der er tjenlig for dets Udvikling, hvad enten denne sker i det samme eller i det paafølgende Aar. Da disse Planter nu derhos ansætte flere Arter af Sporer, der ere spiredygtige til forskjellige Tider, kan man uden Overdrivelse sige, at de aldrig mangle i nogen Jord; men deres Udvikling bliver mere eller mindre begunstiget af ydre Forhold, og i denne Afhængighed, især af klimatiske, ligger Grunden til at de i et Aar vise sig mere udbredte end i et andet; hvad der har overveienende Indflydelse paa dem, er Luftens Fugtighedsstilstand og Varme, jo høiere disse ere, desto frodigere udvikle Svampe

pene sig. Som den egentlige Kilde til Melbug og lignende Sygdomme kunne Veirforholdene dog ikke ansees; den maa søges i andre Aarsager; men hvilke disse ere, formaa vi vel endnu ikke med Bestemthed at paavise for alle Planter; jeg skal derfor, idet jeg nu gaar over til at omtale nogle af de vigtigste Have- og Markprodukter, der i de senere Aar have været stærkt plagede af Melbug, søge at henlede Opmærksomheden paa, hvilke Misgreb ved Kulturen af dem, der især pleie at fremkalde Ondet; thi da kunne vi jo let udfinde de tjenligste Midler til at forebygge det. Og det gaar med denne Sygdom som med skadelige Insekter; Forebyggelsesmidlerne ere i Regelen langt lettere at anvende og langt sikrere i deres Virkninger end de Midler, der anbefales som tjenlige til at standse det alt begyndte Onde.

Til de Haveprodukter, der i de senere Aar have været stærkest angrebne af Melbug, høre Urterne; det tørre Veir, de sidste Sommere have bragt, har været lidet gunstigt for dem, de have været fulde af Melbug og givet et meget tarveligt Udbytte. Spørge vi nu om Aarsagen dertil, kan den efter min Anskuelse søges i et af de to forskjellige Forhold: enten deri, at Planterne ikke ere i Stand til at faa en saa tilstrækkelig Tilførsel af Næringsstof, som er tjenligt for dem, eller deri, at deres Blade ikke ere i saa sund Tilstand, at de kunne virke tilstrækkeligt paa de Næringsstoffer, de faa i tilbørlig Mængde; de kunne saaledes blive et Offer for Sygdomme af to modsatte Aarsager; den første finder Sted, naar Urter i varme, tørre Aar dyrkes paa tør, sandet Jord, hvor deres Rødder ikke kunne faa saa megen flydende Næring, som de behøve til deres Vækst; ved den anden faa Planterne mere Næring, end de ere i Stand til at forbrøge; Mangel paa Solstik eller Varme, det Hele lammer Planten og gjør den til et Bytte for Melbuggen; til at fjerne den sidste Aarsag til Sygdommen have vi neppe noget Middel; det eneste skulde da være det, at lægge Urterne i mager eller tør Jord. Naar Ondet hidrører fra Mangel paa Væde, kan en slittig Brug af Vandkanden vistnok gjøre god Nytte; men man maa dog vel erindre, at Overvanding med meget koldt Brøndvand virker maasse ligesaa skadeligt paa Planterne, som Mangel paa tilstrækkelig Fugtighed i Jorden. Vand af et Kjøer, hvori der er opløst lidt Guano, Due- eller Svinemøg, vil være det bedste, man kan give Planterne, men de maa forsynes dermed saa tilstrækkeligt, at Jorden kan gjen-nemblødes helt ned under Urteplanternes Rødder, og strax efter Vandingen bør den dækkes med et tyndt Lag Græs eller lang Hestemøg, for at forebygge, at Solen strax trækker Væden ud af dem. Gjentages dette en Gang om Ugen, vil det være det bedste Præservativmiddel, der kan anvendes imod Melbug paa Urter, forsaavidt disse dyrkes i Haven; paa Marken vilde det jo være uoverskommeligt. Hvor gavnligt en tilstrækkelig Grad af Fugtighed omkring Urteplanternes Rødder virker paa Udvielingen og Høsten af dem, have vi det bedste Bevis paa i den Kultur, som enkelte Gartnere anvende paa deres silbige Urter. De ub-

grave Bedene 2 Fod dybt, lægge et Lag gammel Hestemøg paa Bunden, derpaa et Par Tommer Jord, hvorefter det Hele mættes med Vand, for at danne ligesom et Forraadskammer, hvorfra Planterne kunne hente Næring; der lægges nu et andet Lag Gjøbning ovenpaa, som ogsaa gjennemvandes, og endelig et 8—10 Tommer tykt Lag Jord; ved den Fugtighed, der saaledes er sikret Planterne i hele Væxtperioden, bevirkes der en frodig Udvi-ling af dem, og Bede, der ere anlagte paa den Maade, hjemføres langt sjeldnere af Melbug end almindelige. At lægge Urterne saavel som Bedene i tilstrækkelig stor Afstand fra hverandre er ogsaa et hensigtsmæssigt Forebyggelsesmiddel, da Luf-ten derved kan komme til at virke bedre paa Planterne; hvorvidt 2—3aarige Læggeærter ere mindre udsatte for Angreb af Melbug end 1aarige, har jeg ikke Erfaring for; praktiske Følk have forsikret mig om, at de første sjeldnere angribes.

En anden vigtig økonomisk Plante, paa hvilken Melbuggen ofte gjør stor Skade, er Humlen; det er en egen Art af Melbug = Swamp, der er eiendommelig for den og forarsager de hybe, senere brune Pletter paa Bladene. For at forebygge, at Melbuggen skal odelægge Høsten af Humlehaverne, som det ofte gjør i den Grad, at Udbyttet neppe betaler Pluiningssomkostningerne, har man forsøgt forskellige Midler baade til at forebygge og til at standse den. Nogle anbefale paa det kraftigste Svovl, Andre tro at have erfaret, at Anvendelsen af visse Gjødningsarter let bringer den med sig og fraraader derfor Brugen af disse; atter Andre søge Aarsagen til den i, at Jorden i Humlehaverne er overgjødet, og endelig tro Nogle, at det modsatte, Mangel paa Næring i Jorden, kan foranledige den.

Den uberegnelige Maade, hvorpaa den ofte optræder, bringer imidlertid alle Forsøg paa at udfinde en almindelig Aarsag til den til at strande. Et Stykke af en Humlehave kan blive aldeles odelagt af den, medens et andet lige ved Siden af dette gaar aldeles frit derfor, og det uagtet der ikke kan paavises den ringeste Forskjellighed i Henseende til Jordstykkernes Bonitet, Veligheden og øvrige Forhold, eller i Henseende til Behandlingen af Planterne paa dem. Undertiden fordriver Anvendelse af Svovl hvert Spor af Sygdommen, men langt oftere trodser denne Brugen af dette, saavel som al anden Anstrengelse for at fjerne den, og det er derfor ganske naturligt, at Mange antage, at Sygdommens Ophør slet ikke er bevirket af Svovlet, men ene af Naturen. Rimeligt er det, at Svovlets synlige Virksomhed i enkelte Aar hidrører fra, at Swampesygdommen i disse optræder i en mildere Form og derfor lettere kan hænges, eller at en Forandring af Veiret standser dens Udbredelse, og dette sidste er vistnok det vigtigste af alle Midler, ikke blot imod Melbug, men imod alle andre Sygdomme, der hjemføge Planterne. Hvad Humlen angaar, maa vi derfor ligefrem tilskaa, at der endnu ikke med Sikkerhed kan paavises nogen sandsynlig Grund til Melbuggens Angreb paa den, og ligesaa lidt noget sikkert Middel

til at forebygge dens Ankomst eller standse dens Udbredelse.

Et Have- og Markprodukt, der i tørre Aar ogsaa ofte sees besat med Melbug, er Raalrabien, især den svenske Røe, Rotabaga; men Sygdommen skader dog i Regelen denne Plante langt mindre, end de fleste andre. En god Regn giver den fornyet Livsfriskhed, og er Veiret ikke for tørt om Efteraaret, naar Røetterne ere længere, og der falder stærk Dug, kommer der friske Blade frem, som modstaa Smitten, og Planterne vise sig atter ganske sunde.

Det er ikke sjældent om Sommeren at se Hæfter stærkt angrebne af Melbug, og det saavel i kolde, fugtige, som i tørre og varme; Epidemien kan være i den Grad besat af Skimmelsvampe, at Værten af dem aldeles ophører, og de dø bort om Vinteren. Man har forsøgt at svoble dem, men som oftest uden at opnaa den tilfugtede Virkning deraf; en meget erfaren Gartner har anvendt Kalkflod, sin pulveriseret Kalk, hvoraf han drysede et tykt Lag over Hæften oieblikkelig efter at have bemærket Spor af Melbug hos nogle Planter i den ene Ende af den; disse bleve vel ikke fri for Gjesten, men derimod slap den vrigte Del af Hæften aldeles for dens Besøg; men af dette enestaaende Faktum at ville uddrage den Slutning, at Kalk er en radikal Kur imod Melbug, gaar dog neppe an.

Af vore Frugtforter er Færstentræet hyppigst plaget af Melbug paa de unge Skud og paa Bladene, og det kan lide deraf i den Grad, at det gaaar tilgrunde derved. Svovlblomst viser sig heller ikke i dette Tilfælde som et aldeles paalideligt Middel, men jeg vil dog tilraade enhver, hvis Trær ere fulde af Melbug, at bruge det, men derhos ikke at undlade at sproite Træerne med Søbelud og vasse Muren eller Plankeværket, hvorved de staa, med det samme, da Sporerne derved ødelægges. At holde Træerne frodige ved en vel tilberedt Jord og udsætte dem for den størst mulige Paavirkning af Luft og Sol, er det sikreste Præservativmiddel, vi have til Afbenyttelse.

Der er endnu mange andre Planter, som hjemføges af denne Plage, og Antallet af dem synes at vore, men der er dog ingen, paa hvilke den har anrettet saa stor Ødelæggelse, som paa Vinstokken; og det Middel, der hidtil stedse har vist sig probat i Værthuse, at overdrysse Planterne med Svovlblomst, har paa Friland været meget usikkert og utilfredsstillende i sin Virkning; Sandheden bliver da saaledes den, at vi endnu ikke kjende noget Middel imod de ødelæggende Melbugsvampe. Vi vide kun, at fugtigt, varmt Veir begunstiger dens Udvikling, og at de hyppigst hjemføge Planter, der vore paa fugtig Jord i indestuttet Luft; og det eneste, vi kunne gjøre til at forebygge at de indfinde sig, er at lægge fugtig Jord tør ved Hjælp af Draining og staffe Planterne et frit, luftigt Bøvested.

(U. f. d. L.)

Afholdte Dyrskuer.

Ved det af Oplandenes Landbrugsforening med Bidrag af Statskassen og de oplandste Amtskommuner foranstaltede Dyrskuer i Christians Amt, som afholdtes den 8de Oktober paa Gaarden Nordsvæn i nordre Aurdal i Balders, fremstilledes henved 300 Stykker Hornkvæg, og desuden omtrent et Snes Faar og Svin. Paa Udstillingspladsen — et overordentlig smukt beliggende Sted — var ved velvillig Assistance af Statsagronom Jacobsen og nogle i Nærheden boende Mænd det fornødne i Dagens Anledning besorget; deriblandt opført en med Granbar og Løv smykket Tribune, over hvilke vaiede 2de Flag. Som Prisdommere fungerede Landbrugsforeningens Røller, Statsagronom Jacobsen og Proprietær Hanssen fra Hedemarken. Efter endt Undersøgelse erklærede disse, at blandt det udstillede Hornkvæg var intet Dyr, som efter deres Dom kvalificerede sig til at erholde 1ste Præmie.

Efterat de blandt Hornkvæget prisdomte Dyr vare smykkede med Rosetter, fortes de en efter en op paa Tribunen, hvor Præmierne overrattes, og hvor Statsagronom Jacobsen udviklede det Væsentlige af hvad Prisdømmerne havde lagt til Grund for Bedømmelsen, samt paaviste de ydre Kjendetegn paa en god Melkeko.

Til sidst havde Foged Meinich den Godhed fra Tribunen at holde en til Dagens Anledning afsættet Tale til det talrige forsamlede Folk.

Endelig var af nogle af Egnens Mænd arrangeret en Middag paa den i Nærheden beliggende Gaard Svennæs, hvortil Prisdømmerne og de tilstedeværende Medlemmer af Landbrugsforeningens Bestyrelse blev indbudne.

Efter forudsteet Bekjendtgørelse afholdtes torsdag den 23de Juni d. A. Dyrskue paa Gaarden Bøsekop i Alten. Det lededes af Statsagronom Jensenius, der tillige med Agronom D. Furu enstemmig udnævntes til Prisdommere.

Ved Udstillingen fremmodte 6 Drer, 120 Kjør og 19 Kvier. Ordningen og Bindingen foregik med usselig Nøiagtighed, idet hvert Slags Dyr stode opstillede i særskilte Rækker, befæstede til Stolper med Nummer. Efterat alle disse Creature nøiagtige var undersøgte og de enkelte udmærkede Dyr tilkjendte Karakterer efter et af Hr. Jensenius forfattet Schema, blev følgende tilkjendte Præmier:

1ste Præmie:

1 Ko, tilhørende E. Salomonson. 1 Ko, tilhørende Dankert Meyer. 1 Ko, tilhørende Lensmand Dyblie. 1 Ko, tilhørende Skovfoged Borchgrewind. 1 Ko, tilhørende Ingebrigt Olsen. 1 Ko, tilhørende Ole Forabolmen.

2den Præmie:

1 Ko, tilhørende Ole Fosvar. 1 Ko, tilhørende Jens Nielsen. 1 Ko, tilhørende Christopher Olsen.

3die Præmie:

1 Ko tilhørende Peder Grifsen. 1 Ko, til-

hørende Ole Knudsen. 1 Ko tilhørende Regina Matheusdatter. 1 Ko, tilhørende Gjermund Olsen. 1 Ko, tilhørende Miffel Aronsen. 1 Ko, tilhørende Salomon Johansen. 1 Ko, tilhørende Bager Christoffer. 1 Ko, tilhørende Johan Lind. 1 Ko, tilhørende Lars Nielsen. 1 Ko, tilhørende Peder Mosefsen. 1 Kvie, tilhørende Knud Sletten. 1 Kvie, tilhørende Peder Pedersen. 1 Kvie, tilhørende Ole Foraholmen. 1 Dre, tilhørende Ingebrigt Olsen.

E. Salomonsens Ko vakte især Opmærksomhed, da den udmærkede sig ved et bredt Kryds, dybt Bryst, stærk Hals, smukt rundt Hoved, stort Speil og myg Hud.

Da Præmierne, hvis Værdi tilsammen udgjorde 20 Spd., var uddelte, holdt Hr. Jensenius i Kommunelokalet et interessant Foredrag angaaende Kreaturstellet. Han beviste derunder, hvor vigtigt det var at komme i Besiddelse af gode Stamdyr, for deraf at erholde en fordelagtig Kvæggrace. Kjendemerkerne paa gode Meltekjor søgte han praktisk at paavise hos Præmiedyrene. Han oplyste ved flere Exempler de store Fordele af at holde faa men velsødende Dyr imod at underholde flere paa knapt og slet Foder, til hvilken Ende han derhos forklarede, hvorledes Meltekjor, til dels efter schweizerisk Maner, nu er begyndt at fodres i de sydlige Egne af Landet, og hvilken væsentlig Rolle Rodfrugterne, navnlig Turnipsen, spiller som Kreaturfoder.

Bisnok vil der medgaa længere Tid forend det gamle fordærvelige Kultefodringsystem kan blive affaset i disse Egne og give Plads for noget Bedre, men det er dog i Sandhed glædeligt at erfare, at Hr. Jensenius i sit korte Ophold her allerede har begyndt at bære gode Frugter. De 5—6 Dage han opholdt sig i Alten-Talvig, anvendte han til at befare Egnens dyrlige Jordstrækninger, og paa disse Udflugter havde han da Anledning til at undervise Almuen om Ager- og Engdyrning, Myrers Udtapning og Kvægbrug. Flere af Almuen har saaledes fulgt hans gavnlige Raad, og der er f. Ex. laar i Alten opbrudt næsten ligesaa meget Nyland som der tilforn har været benyttet til Ager. Udsæden af Korn er næsten fordoblet laar mod før. Turnips er ogsaa med Held forsøgt for første Gang denne Sommer, og der er grundet Haab om, at denne Rodfrugt som Napier ialmindelig hed herefter vil finde en større Udbredelse i Finmarken.

Nytten af, at saadanne videnskabeligt dannede Mænd som Hr. Jensenius udsendes for at oplyse og vejlede Almuen i Landhusboldningen, er saa stor og selgerig, at man tør haabe, at vor Regjering med sædvanlig Beredvillighed lader en saadan Mand aarlig besøge dette Amt.

Dyrskuet var efter Omstændighederne talrigt besøgt, skjønt de af Vaarflommen opsvulmede Elve hindrede Mager fra at møde frem med sine Dyr. Finmarkens Landhusboldningsforening den 18de September 1859.

Bestyrelsen.

Indlandet.

Christiania. Sds. Maj. Enkedronning Josephine har behaget at svare Stortinget paa en hende af dette tilskillet Adresse som følger:

„Mine Herrer!

Dybt rørt har jeg modtaget Udtrykket af Stortingets Hengivenhed for mig, og af dets Savn ved en elsket Konges Bortgang. Fælles begræde vi Tabet af det bedste Hjerte, et Hjerte, som blot ønskede det Rette, det Sande, og som med Kjærlighed suldt og faderligt omsattede Alle. Ydmyg i Lyffkens Dage, blev han taalmodig under Provvelsens lange Timer, og hortes nogenstunde et Suk fra det bellemte Bryst, gjaldt det blot Savnet over ei længere at kunne virke for sit Folks Vel.

Den Sorg, jeg føler ved Tabet af en elsket Ægtefælle, med hvem jeg i 36 Aar har været forenet ved Hjertets Bånd, skal vedvare saalange som mit Liv; men den er bleven formildet ved mine Børns Æmhed, ved den almindelige Deltagelse og den udelte Ærkesjælselse af det Gode, som den adle Hedengangne har villet og udrettet.

Jeg skal altid i taknemmelig Erindring bevare den Hengivenhed, jeg ved Kongens Side har mødt under vort Ophold i Norge, og jeg haaber, om Gud vil, engang mundtliggen at kunne for Norges Indvaanere gjentage den Forsikring, som jeg nu skriftligen beder Stortinget at modtage, om min stedsevarende Velvillie og Bevaagenhed.“

Stortinget. Præsident Wall. 3 Møde Tirsdag den 1ste Novbr. forhandlede 1 og 2) Tvende Indstillinger fra Folkkomiteen om, at de kongelige Propositioner om Salg af Standsportens Konsumtionshus i Trondhjem, og det ved Stadsporten beliggende Konsumtionshus i Bergen, maa tages saaledes til følge, at Regjeringen bemyndiges til at lade Salget foregaa ved offentlig Auktion og ikke, som paatænkt, underhaanden. Enstemmig bifaldt. 3) Indstilling fra Budgetkomiteen om, at den fgl. Proposition om Trafikafet af det af 1854 Mars Dødsathing deciderede Ansvar af et Beløb af 642 Spd. 62½ f, der af Statskassen er udredet til Vedligeholdelse af den forhen Staten tilhørende Glasmagasinaard i Christiania, maa bifaldes. Komiteen havde indstillet, at Beløbet skulde påføres til endelig Udgift for Statskassen, hvilken Indstilling efter nogen Debat bifaldtes mod 15 St. 4) Indstilling fra Budgetkomiteen om Stortingets Samtykke i, at den Arv, som i sin Tid tilfaldt Hans Bendix Rodding, som fraværende Arving efter hans i Aaret 1837 afdøde Moder, og som ved Skifte inden Drammens Jurisdiktion den 31te Mars 1858 er vedlagt Statskassen med et Beløb af 1132 Spd. 54½ f, uden endel Renter, udbetales ham. Enst. bifaldt. 5) Indstilling fra Militærkomiteen om Stortingets Samtykke i, at det Beløb af 717 Spd. 72 f, der er indkommet i Statskassen ved Indbetaling til denne af det Extrabidrag til Hestehjælp, som det ved fgl. Resol. af 19de Decbr. 1806 blev paalagt endel Kvarterindredere i Akers og Follo Fogderi at erlægge mod 30 f aarlig refunderes de soudenfeldste Artilleri-Datailloners Hestehjælpskasse, enstemmig bifaldt.

— Til Odelsthinget er indleveret et af 44 Repræsentanter underskrevet Lovforslag om Gjentagelse af femtende ordentlige Storthings Beslutning til Lov om Rettergang i Straffesager.

— Fiskealmuen i Heltland, Nysylke, Sludestræs, Kobbervig og flere Steder har indgivet Andragende til Storthinget om, at de hidtil gjældende Lovbestemmelser for Vaarsildfiskeriet maatte blive forandrede derhen, at alt Søn- og Helligdagsfiske, saavel med Net som med Garn, maatte blive aldeles forbudt, og at denne Bestemmelse maatte gjælde ikke alene under Vaarsildfiskeriet, men det hele Aar igjennem.

Faste Eiendomme.

1. En liden velbebygget Landeendom ved en af de vordende Stationer for Kongsvinger-Jernbanen,
2. Potterne Lindern og Lille-Balle i Nærheden af vestre Afers Kirke,
3. Byggetomter ved Trondhjemsveien, Sagene og vestre Afers Kirke

ere tilsalgs ved Chr. Arneberg,
Kirkegaden No. 8.

Eiendommen store Bækkelaget, der har en særdeles smuk Beliggenhed lige ved Bundefjorden og Plabroghausfien, $\frac{1}{2}$ Mil fra Christiania, er enten samlet eller i Parceller tilsalgs. Foruden adskillig opdyrket Jord tilligger en temmelig betydelig Skov. En Del af Eiendommen anbefaler sig særdeles til Anlæg af Lyshæd. — Salget er overdraget Overretssagfører Amundsen i Overlærer Møllers forrige Gaard paa Hjørnet af Toldebod- og Kirkegaden.

Auktion.

Torsdagen den 17de November førstkommande Kl. 10 Formiddag bliver, efter Beslutning af afdøde Lensmand D. Evenstads Boes Vedkommende samt tildeels efter Begjæring af Enken Anne Strand med Laugvørge, en ny Auktion afholdt paa Gaarden Evenstad i Storelvedalen til Bortisalg af efternævnte Boet og tildeels Enken A. Strand tilhørende Skov-eiendomme, alle beligg. i Storelvedalens Thinglag:

- 1) Boets Andel af den saakaldte Sætre- eller Hovde-Sætre, L.-No. 3 d af Skuld 3 Ort 4 Skilling og L.-No. 6 af Skuld 2 Ort 15 Skilling, hvilken Sætreffov eies i Fællesskab af Opstøderne paa Gaarden søndre og nordre Sætre, Enken A. Strand og Lensmand Evenstads Bo; og bemærkes, at Opstøderne for Driften i de senere Aar er foretaget efter et saadant Forhold, at Boets Andel i Sætreffovet er antaget at være $\frac{2}{7}$. Af denne Eiendom sælges kun Boets Lod eller Andel.
- 2) Boets eiende $\frac{3}{4}$ og Enken Anne Strands eiende $\frac{1}{4}$ af L.-No. 70, Alnedals Skov af Skuld 2 Ort 15 Skilling, bestaaende i 4 Skovteig i Alnedalen, i sin Tid frafomne

Gaarden Gørstu Trønnes, med Andel i de 2 Pladse Tangen og Alnedalen. Baade Boets og Enken A. Strands Andel i denne Eiendom vil blive solgt.

- 3) Boets eiende $\frac{3}{4}$ og Enken A. Strands eiende $\frac{1}{4}$ i L.-No. 63, Koppangs Skov af Skuld 1 Daler 1 Ort 3 Skilling, i sin Tid frafommende Gaardene Sundet-Koppang og nordre Bassen-Koppang, og beliggende i Tresdalen. Baade Boets og Enken A. Strands Lod vil blive solgt, og vil Eiendommen antageligen blive optraadt i Parceller, saaledes som skeet ved første Auktion den 20de Oktb.
- 4) Den Boet alene tilhørende Skovteig No. 3 i Tresdalen, frafommen Gaarden søndre Bassen-Koppang, og under L.-No. 48 l. særskilt skyldsat for 1 Ort 5 Skilling.

Konditionerne erfares ved Auktionen og beror forinden samme til Eftersyn hos Lensmand Aas i Storelvedalen.

Det bemærkes, at Bestemmelse om Bundenes Approbation eller Forfastelse vil blive taget enten under Auktionen eller i en Skiftesamling kort efter samme, samt at Eiendommene sandsynligvis vil blive solgte under denne Auktion, saafremt nogenlunde antagelige Bud ske.

Søndre Østerdalens Sørensrivert-Kontor den 26de Oktober 1859.

Ph. Hansteen.

Auktionsplakat.

Mandagen den 28de November førstkommande Kl. 11 Formiddag bliver, efter Requisition fra 3die Artilleri-Bataillon, en offentlig Auktion afholdt paa Lensmand Pring's Kontor i Sarpsborg over den Sognepræsten til Tune beneficerede og i Tune Thinglag beliggende overtallige Chefsgaard, østre Spydevold, Matr.-No. 133, L.-No. 149 og 150, af Skuld 4 Daler 10 Skilling, hvilken Gaard bliver alternativt at sælge enten underet eller særskilt i dens tvende Brug, L.-No. 149 og 150, og blandt Andet paa Konditioner, at Kjøbesummen erlægges i 20 paa hinanden følgende Aar med $\frac{1}{10}$ halvvaarlig mod Panteobligation i Gaarden. De nuværende Forpagtere, Christopher Larsen og Hans Hansen, med deres Kautionist Lars Olsen Knatterød, varfles til under Auktionen at tagttage deres Lary. Lyshavende indbydes.

Tune Sørensrivertkontor den 24de Oktb. 1859.
J. C. Blom.

Auktionsplakat.

Mandagen den 28de November førstkommande Kl. 12 Middag bliver, ifølge Requisition fra 3die Artilleri-Bataillon, en offentlig Auktion afholdt paa Lensmand Pring's Kontor i Sarpsborg over den Frederiksstads Sognepræst beneficerede og i Tune Thinglag beliggende overtallige Chefsgaard, nordre Bjørneshad, Matr.-No. 49, L.-No. 47 a, af Skuld 3 Daler 20 Skilling, hvilken Gaard sælges blandt Andet paa Konditioner, at Kjøbesum-

men erlægges i 20 paa hinanden følgende Aar med $\frac{1}{50}$ halvvaarlig mod Panteobligation i Gaarden. Den nuværende Forpagter Anders Pedersen og bennes Kautionsist Peder Christensen Bjornstad varfles til under Auktionen at iagttage deres Lavn. Lyfthavende indbydes.

Lune Sorenstrierkontor den 24de Oktb. 1859.
J. C. Blom.

Norsk Fiske-Guano.

Et større Parti af norsk Fiske-Guano, der er hidkommen fra Lofoten, habes til Udsalg. Prisen en $2\frac{1}{2}$ Spd. pr. Centner i Sække paa $2\frac{1}{2}$ Centner. Emballagerne 20 p extra. Man henvende sig til F. D. Frølich's Kontor, Kongens Gade No. 14.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, $3\frac{3}{5}$ a $5\frac{1}{2}$ Spd. Intet solgt.

Rug, 16 $\frac{1}{2}$ a 17 $\frac{1}{2}$.
Bvg, 11 $\frac{1}{2}$ a 14 $\frac{1}{2}$.
Savre 8 $\frac{1}{2}$ a 9 $\frac{1}{2}$ 12 p.

Udenlandst

Rug østersøst 19 $\frac{1}{2}$.
Rug dansk 17 $\frac{1}{2}$ 12 p.
Bvg 2radiat 16 $\frac{1}{2}$ 12 p.
Erter 19 $\frac{1}{2}$.
Hvede $5\frac{1}{5}$ a $5\frac{2}{5}$ Spd.

Christiania Fiskepriser.

Stib, Kjobmd. 6 Spd. pr. Td.
Stib, for Mid. 5 a $5\frac{1}{2}$ Spd. pr. Td.
Stib, smaa do. $4\frac{1}{2}$ Spd. pr. Td.
Stib, for Christ. $3\frac{3}{5}$ a 4 Spd. pr. Td.
Stib, smaa do. 13 a 14 $\frac{1}{2}$ pr. Td.
Storst 1 Spd. pr. Bog.
Middels 3 $\frac{1}{2}$ 12 p pr. Bog.
Smaasei 3 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Rødstær 7 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.

Følgebld til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Iagttagelser paa Christiania Observatorium.

1859. August.	Barometerstand i franke Lin. ved 0°.			Temperatur i Skyggen. R.			Veirbemærkning.
	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	
1	330''' 5	330''' 9	331''' 8	+ 13°0	+ 16°2	+ 11°4	Blandet. SSW.
2	32 4	32 8	33 7	11 2	15 8	12 4	do. S.
3	34 8	35 1	35 6	11 4	18 9	11 1	do. SW.
4	35 8	35 6	33 8	12 2	13 6	12 0	Regn om Eft. SSO.
5	32 6	33 4	33 7	11 5	15 8	11 2	Udt do. SW-SO.
6	34 2	34 1	34 4	10 5	16 6	11 1	Regnbygger om Eft. SSW.
7	34 5	34 0	34 0	9 6	15 5	10 0	Klart. SSO.
8	34 1	33 5	33 2	10 7	16 6	10 9	Blandet. NO-SO.
9	32 9	33 2	35 0	8 8	11 8	9 0	do. NW.
10	36 4	36 4	36 9	9 2	17 6	9 8	do. N-S-O.
11	37 3	36 9	36 9	10 9	15 2	16 5	Temm. klart. O-S.
12	37 1	37 2	37 6	11 7	16 8	11 9	Styrt. SO.
13	37 6	37 5	37 6	12 2	17 8	12 0	Blandet. SSO.
14	37 5	36 6	36 1	12 0	19 2	12 7	Temm. klart. SO.
15	35 7	35 5	35 5	13 1	16 5	13 4	Regn om Eft. ONO-SSO.
16	35 9	36 2	36 4	13 2	16 5	13 0	Lyft. Udt Regn. NO.
17	37 3	37 8	38 5	11 7	15 1	10 6	Blandet. NO.
18	38 8	38 6	38 5	11 6	16 8	12 4	do. NO-SSO.
19	38 6	38 0	37 4	12 7	18 3	14 1	do. SSO.
20	37 2	36 5	34 5	13 4	16 8	12 6	Lyft. Udt Regn. SSO.
21	34 0	34 5	35 9	12 1	15 9	9 1	Blandet. do. NW-SSO.
22	36 4	35 8	34 9	10 1	15 6	11 7	Blandet. SSO.
23	34 9	35 0	35 1	13 8	16 3	10 8	Temm. klart. SW.
24	35 6	35 7	35 7	10 3	16 5	10 2	Blandet. SW-NW.
25	35 5	35 3	34 5	11 6	17 1	12 7	do. NNW-SSO.
26	33 7	34 0	34 3	13 8	17 4	12 2	Styrt. Skydlig.
27	34 8	34 9	34 9	12 0	10 9	10 8	Lyft. NNO-NNW.
28	34 5	34 4	34 9	11 3	15 3	11 6	Styrt. Regn Form. SO.
29	35 1	34 8	34 3	10 4	16 2	10 8	Blandet. SSW.
30	33 3	32 6	31 8	11 0	16 1	11 3	Styrt. Udt Regn. NO-SO.
31	30 7	31 4	32 1	11 7	14 7	8 8	do. do. SSO.

Regnhøiden = 26,83 Linier.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.